

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์*

A MODEL MANAGEMENT TO VOCATIONAL SKILLS DEVELOPMENT OF STUDENTS
UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE KALASIN

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์¹, บัณฑิตย์ ศรีพุทธานกู²

Sutum Tummatasananon¹, Bandit Sriputthangkun²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2}

Sripatum University, Khon Kaen Campus^{1,2}

Email : Sutum011728@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 100 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมเป็นผู้บริหารและครู 30 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่มแบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 การตระหนักรู้ในอาชีพ 2) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหาร; ทักษะอาชีพของนักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) Study the current conditions, desired conditions and needs of management to vocational skills development of students under secondary education service area office kalasin. The sample group 100 school administrators, by stratified random sampling. the group of informants in study the guidelines for creating a model 3 experts, by purposive sampling. 2) set a model, the informant group in focus group of 9 experts, and the group of informants in the suitability assessment 30 school administrators and teachers, by purposive sampling. tools used in data collection including, the current condition questionnaire has a reliability value of 0.88. the desired condition questionnaire has a reliability value of 0.93., interview form, focus group discussion issue and suitability questionnaire. and satisfaction questionnaire. statistics used in data analysis are percentage. average and standard deviation and priority needs index.

The results were as follows: 1) Current condition at medium level, desirable condition at the highest level, and the number one need Career Awareness. 2) A model management to vocational skills development of students under secondary education service area office kalasin, consists of 5 parts: part 1 principles and objectives, part 2 procedure, part 3 mechanism, part 4 assessment guidelines, and part 5 success conditions. assessment results on appropriate at the highest level.

Keywords : A model; Management; Vocational skills of students

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เยาวชนได้พัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันทางธุรกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แต่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงเทคโนโลยี การบริหารจัดการและการลดต้นทุนในการผลิตมากกว่า ในสถาบันการศึกษา คือวิชาและหลักสูตรที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษานั้น อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของโลก ประเทศ และสังคม มีบัณฑิตที่ยังตกงานหางานทำไม่ได้ รวมทั้งมีเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการในเรื่องของการสรรหาพนักงาน ที่เหมาะสมและมีคุณภาพกับงานนั้นยากขึ้น เยาวชนต้องตระหนักในเรื่องการพัฒนาตนเอง นอกจากสายวิชาที่ตนเองเรียน ต้องศึกษาพัฒนาความรู้ของตนเองในวิชาอื่น วิชาชีพเสริม เช่น การไปฝึกทำงานที่ตนเองชอบหรือช่วยธุรกิจที่บ้านเพื่อเพิ่มทักษะอาชีพที่รองรับจากการว่างงาน เป็นต้น (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, 2558)

การเสริมทักษะอาชีพ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ในอาชีพ ได้สำรวจอาชีพ และการเตรียมตัวสู่อาชีพ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติสู่การได้สัมผัสโลกของการทำงานตามสภาพจริงจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 โดยผู้บริหาร ครูแนะแนวมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับบุคคลองค์กรหน่วยงานในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์ในสถานที่การทำงานจริง

มีความสำคัญคือการเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มุ่งเน้นการให้องค์ความรู้ การฝึกทักษะ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันโดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน และทักษะจำเป็นสำหรับอาชีพเข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

การพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ เพื่อให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันและสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง รวมถึงการวางแผนการประกอบอาชีพ การแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การค้นคว้าหาความรู้จนสามารถนำความรู้ที่ตนเองมีมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพอย่างสร้างสรรค์ และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีความพร้อมรับการแข่งขันในสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและเป็นยุคที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการนำความรู้ความสามารถมาประยุกต์ใช้ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (ดิเรก พรสีมา, 2559)

ในการพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่นักเรียนของสถานศึกษายังพบปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ขาดจากสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สอนวิชาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะอาชีพยังขาดความรู้ความสามารถเฉพาะทาง และพบปัญหาด้านหลักสูตรของสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในการส่งเสริมทักษะอาชีพ รวมถึงปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมอาชีพไม่หลากหลายการผนวกกับการส่งเสริมอาชีพเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกสาระวิชายังไม่เหมาะสม อาคารสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมยังไม่เหมาะสม ขาดครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะด้านการเก็บรักษาสื่อการสอนไม่เป็นระบบขาดข้อมูลแหล่งวิทยาการท้องถิ่น เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมและประเมินผลไม่เหมาะสมกับกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบปัญหาเรื่องของการมีส่วนร่วม คือ ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการจัดการศึกษา ขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา (นงนุช ชุมภูเทพ, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาลสินธุ์ มีวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ สร้างคนดีมีความสุข บนพื้นฐานความเป็นไทย” มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน กลยุทธ์ที่ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กลยุทธ์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา และกลยุทธ์ที่ 4 การส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด คือ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดมีแนวโน้มสูงขึ้น และครูปฏิบัติการสอนไม่ครบชั้นเรียน ไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ และขาดแคลนครูในสาขาที่จำเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนอาคารประกอบ สิ่งก่อสร้างอื่น เนื่องจากชำรุดทรุดโทรมก่อสร้างมานาน และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุมประเด็น ปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชน และปรับไม่ทันกระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูและนักเรียนอย่างรวดเร็ว และมี

แนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การร่วมมือบริหารจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย เนื่องจากชุมชน หรือผู้ประกอบการ มักจะมอบหมายให้โรงเรียนเมื่อมีการเสนอความคิดเห็น เสนอแนะ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์, 2567)

จากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนักเรียนมีแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริตอย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศสำหรับผู้อำนวยการ นำไปเป็นแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

3.2 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ในการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 134 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 100 คน ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกนและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการ และครู ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนและมีผลงานเชิงประจักษ์ด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมี มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.54-0.85 แบบสอบถามสภาพที่พึง

ประสงค์มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.56-0.93 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีความตรงเชิงโครงสร้างตามองค์ประกอบของรูปแบบ (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความสอดคล้อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพื้นสมุทร ผู้วิจัยกร่างเองจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้วยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้อำนวยการ และกลุ่มที่ 3 ครู ที่มีวุฒิการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา หรือการบริหารสถานศึกษา หรือการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการและครู ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีองค์ประกอบตามโครงสร้างของรูปแบบ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 และ 2) แบบสอบถามความเหมาะสมของรูปแบบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงโครงสร้าง (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 – 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5. ผลการวิจัย

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
1. การตระหนักรู้ในอาชีพ	3.38	0.51	ปานกลาง	4.68	0.49	มากที่สุด	0.385	1
2. การสำรวจอาชีพ	3.46	0.50	ปานกลาง	4.61	0.50	มากที่สุด	0.332	2
3. การเตรียมตัวสู่อาชีพ	3.48	0.50	ปานกลาง	4.52	0.51	มากที่สุด	0.299	3
โดยรวม	3.44	0.50	ปานกลาง	4.60	0.50	มากที่สุด	0.338	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.50) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การตระหนักรู้ในอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.385$) ลำดับที่ 2 การสำรวจอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.332$) และลำดับที่ 3 การเตรียมตัวสู่อาชีพ ($PNI_{modified} = 0.299$) ตามลำดับ

5.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน

รายการ	ความเหมาะสม			ผลการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. หลักการและวัตถุประสงค์	4.70	0.50	มากที่สุด	เหมาะสม
2. วิธีดำเนินการ	4.65	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
3. กลไก	4.60	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
4. แนวทางการประเมิน	4.75	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.80	0.50	มากที่สุด	เหมาะสม
โดยรวม	4.70	0.51	มากที่สุด	เหมาะสม

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.51) พิจารณารายพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกส่วน ถือว่ามีความเหมาะสม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.50) ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.51) ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.50) ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.51) และส่วนที่ 3 กลไก ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ อภิปรายผล ได้ดังนี้

6.1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน นำมากำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะใช้ในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนยังขาดการดำเนินการในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ขาดแนวทางหรือนวัตกรรมสำหรับบริหารจัดการเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะอาชีพที่ตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การดำเนินการยังต้องได้รับการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา ดังที่ นงนุช ชุมภูเทพ (2560) ได้เสนอว่า การพัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ นักเรียนของสถานศึกษายังพบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ขาดจากสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สอนวิชาเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะอาชีพยังขาดความรู้ความสามารถเฉพาะทาง และพบปัญหาด้านหลักสูตรของสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในการส่งเสริมทักษะอาชีพ รวมถึงปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ดารุณี เดชยศดี (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสภาพการดำเนินงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด คือ สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้คือ อบรม สัมมนาและศึกษาดูงานสำหรับครูคิดเป็นร้อยละ 91 และ Jansen (2013) ศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นในการทำงานของช่วงวัยรุ่นที่หมายถึง การปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิตที่ได้กำหนดไว้โดยมีการจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย กลุ่มวัยรุ่นสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ โดยคำนึงถึงช่วงเวลาที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายพบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน นักวิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารและการบริหารเวลาเกี่ยวข้องโดยตรงกับความยืดหยุ่น และนำผลการวิจัยใช้ในการพัฒนาชุมชนและดำเนินการความช่วยเหลือกลุ่มวัยรุ่นให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

6.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแปลผลพบว่าสภาพที่พึงประสงค์มีความประสงค์ที่จะให้มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารในสถานศึกษามีความประสงค์หรือต้องการในการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนเป็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพเพื่อให้เกิดทักษะของนักเรียนยุคใหม่ ดังที่ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2558) ได้เสนอว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้เยาวชนได้พัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันทางธุรกิจทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แต่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงเทคโนโลยี การบริหารจัดการและการลดต้นทุนในการผลิตมากกว่า สอดคล้องกับ สุภัสสรา โพธิ์เงิน (2562) ได้วิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการศึกษาเพื่ออาชีพ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ Cauthen (2012) ได้ศึกษาการพัฒนาในระดับทักษะชีวิตที่ใช้ในการกีฬาสำหรับเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 11 - 23 ปี ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะชีวิตในการเล่นกีฬาด้านการบริหารเวลา ด้าน

การสื่อสาร ด้านการรับมือกับปัญหา ด้านการแก้ปัญหา ด้านความเป็นผู้นำทางความคิด ด้านการทำงาน เป็นทีม ด้านการมีวินัย และด้านการตัดสินใจ มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูงทุกด้าน

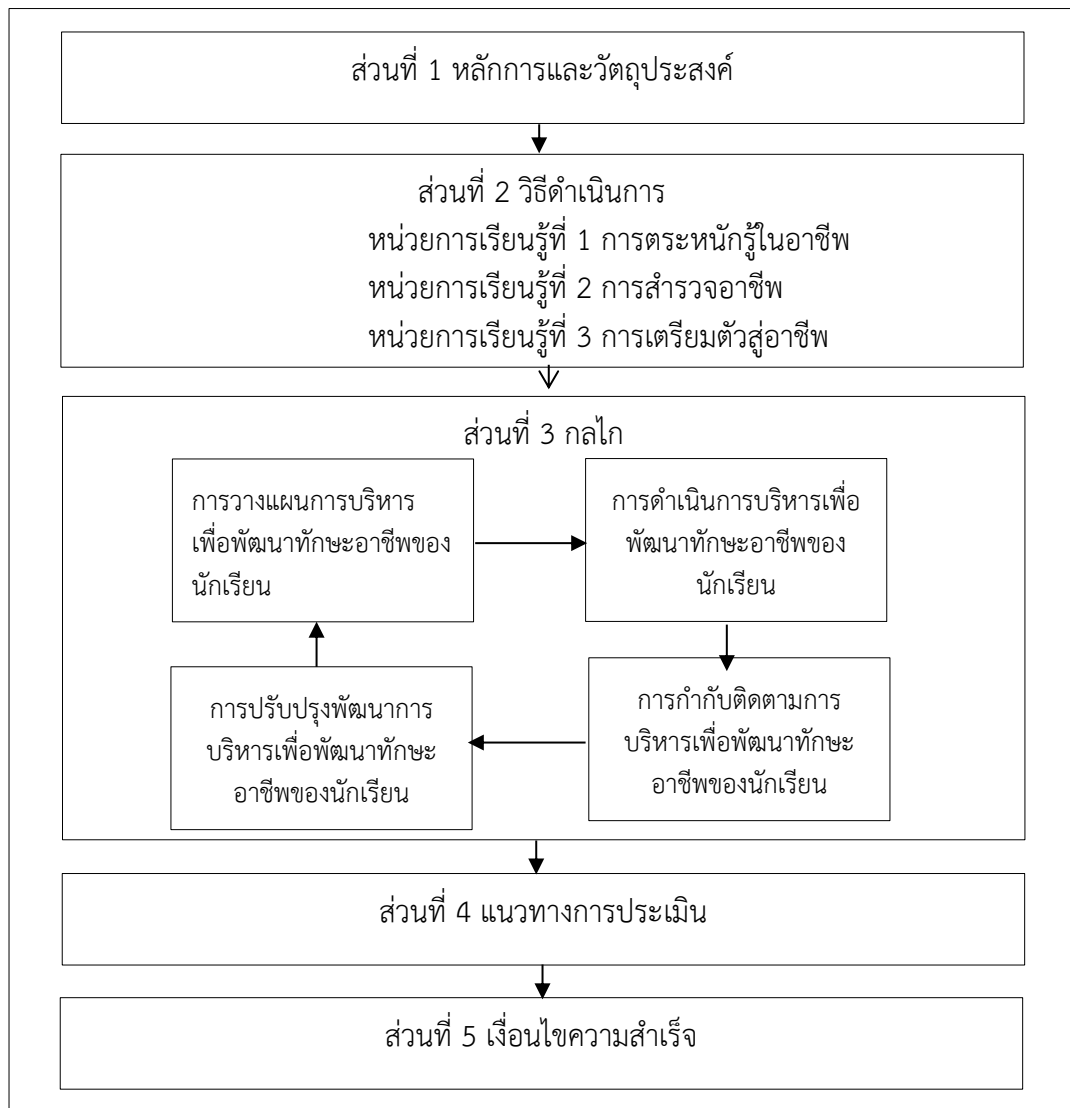
6.1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน พบว่า ด้านการตระหนักรู้ในอาชีพ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์และแปลผล ด้านการตระหนักรู้ในอาชีพ เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาการบริหารสูงสุด แสดงให้เห็นว่า การบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากคือความตระหนักรู้ ซึ่งเป็นด้านเจตคติ ยากที่จะวัดและประเมินผลให้เกิดผลเชิงประจักษ์ได้ อีกทั้งยังต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินการ ขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบจึงจะเกิดคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ดังที่ Calhoun and Finch (1976) ได้นำเสนอว่า การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาชีพ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองว่านักเรียนชอบ สนใจ หรือสนุกกับกิจกรรมประเภทไหน และสิ่งไหนที่นักเรียนสามารถทำได้ดี หรือเป็นการค้นหา ความสามารถของนักเรียนเอง พร้อมเรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของนักเรียนหรือเป็นการสร้าง ค่านิยมและความเชื่อ ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องโลกของงาน นักเรียนจะได้เรียนรู้อาชีพที่มีใน ชุมชน อาชีพของผู้ปกครองตน และที่สำคัญคือการได้เรียนรู้อาชีพใหม่ ๆ ที่นักเรียนไม่เคยประสบพบเจอ มาก่อน สอดคล้องกับ สายฟ้า หาสุข (2565) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด เข้าใจเข้าถึงพัฒนาของโรงเรียนบ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็น ด้านเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มีความต้องการจำเป็นตามลำดับ

6.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ วิเคราะห์ความต้องการ จำเป็น นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาแนวทางการพัฒนาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนจนเกิดผลสำเร็จ จากนั้นนำข้อมูล มายกร่างตามโครงสร้างของรูปแบบผ่านการตรวจสอบยืนยันโดยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและ ประเมินความเหมาะสมโดยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการบริหารคือผู้บริหารและครูเพื่อตรวจสอบความ เหมาะสมของรูปแบบ ให้ได้รูปแบบที่มีถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการนำ นวัตกรรมที่มีคุณภาพสู่การขับเคลื่อนจริงให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้นำเสนอว่า การเสริมทักษะอาชีพ เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้นักเรียนมีความตระหนักรู้ในอาชีพ ได้สำรวจอาชีพ และการเตรียมตัวสู่อาชีพ และเป็นแนวทางใน การปฏิบัติสู่การได้สัมผัสโลกของการทำงานตามสภาพจริงจากสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้ เพื่อการ พัฒนาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 โดยผู้บริหาร ครูแนะแนวมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือ กับบุคคลองค์กร หน่วยงานในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างเสริมประสบการณ์ในสถานที่การทำงาน จริง สอดคล้องกับ พรสวรรค์ จันทะศักดิ์ และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาวิชาชีพนอกระบบ ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างทักษะชีวิต สำหรับนักศึกษาวิชาชีพนอกระบบที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบเชิงระบบซึ่งประกอบด้วย

องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ วัตถุประสงค์ของทั้ง 9 ทักษะ 9 ชุดการเรียนรู้เครือข่ายสังคมออนไลน์องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ ทำความเข้าใจรูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอนแบบ MIAP องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ ผลการประเมินการเรียนรู้และพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการเกิดทักษะชีวิต และองค์ประกอบข้อมูลป้อนกลับ และมีมูลนิธิ เปี่ยมดี (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสนธิ์ ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การตระหนักรู้ในอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสำรวจอาชีพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การเตรียมตัวสู่อาชีพ ส่วนที่ 3 กลไก ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของเนื้อหา กระบวนการในการเป็นนวัตกรรมสำหรับนำไปใช้ในรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ได้สอดคล้องกับสภาพบริบทตามสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนพบว่า การตระหนักรู้ในอาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในด้านการตระหนักรู้ในอาชีพ เป็นองค์ประกอบแรกที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ด้วยนักเรียนมีความตระหนักรู้จะส่งผลให้ใช้ความรู้ประกอบสัมมาอาชีพให้เกิดรายได้และสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดนโยบายการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีการเสริมสร้างและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ยั่งยืน

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

8.2.1 ผู้อำนวยการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนมีการมอบหมายงานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และเสริมสร้าง สนับสนุน นิเทศและติดตามอย่างต่อเนื่อง

8.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนของนักเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน พบว่า การตระหนักรู้ในอาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 ควรมีการวิจัยในครั้งต่อไปในเชิงลึกด้านดังกล่าวให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา เช่น

8.3.1 ควรวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียน

8.3.2 ควรวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. บรรณานุกรม

- ดาร์ณี เดชยศดี. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกลุ่ม การศึกษาท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). **ครู 4.0**. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2568. จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_345042
- นงนุช ชุมภูเทพ. (2560). รูปแบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร เขตภาคเหนือฝั่งตะวันตก. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรสวรรค์ จันทะคัด และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับ นักศึกษาวิชาชีพนอกระบบ. **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้า พระนครเหนือ**. 11(1). 187-196.
- มัณฑิณี เปี่ยมดี. (2563). การพัฒนาโปรแกรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูเพื่อเสริมสร้าง ทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- วิริยะ ฤชชัยพานิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity Based Learning (CBL) กรุงเทพมหานคร. **วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้**. 1(2). 23-37.
- สายฟ้า หาสีสุข. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจเข้าถึงพัฒนาของโรงเรียน บ้านเมืองแก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. **วารสาร นวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน**. 5(2). 1-10.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์. (2567). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **การเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์ อาชีพ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุภัทชา โพธิ์เงิน. (2562). **นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามแนวคิด การศึกษาเพื่ออาชีพ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา. คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Calhoun, C.C. and Finch, A. V. (1976). **Vocational and career education: Concepts and operations**. Belmont, Calif : Wadsworth Pub. Co.
- Jansen. (2013). **Lift Skills that Enable Resilience: A Profile of Adolescents from a Colored Community in Kimberley**. Dissertation submitted in fulfillment of the requirements for the Magister's Degree in Occupational Therapy. Faculty of Health Sciences : University of the Free State.